

KURSPLANERNAS OLIDLIGA KOMPLEXITET

– exempel samhällskunskap åk 7-9

Gunnar Hyltegren, 2024-04-03 (texten finns att ladda ner på www.gunnarhyltegren.se)

Bakgrund

Ända sedan läsåret 1995/96 har jag anat att de målstyrda betygen inte fungerar. Än mer säker kände jag mig efter avslutad avhandling *Vaghet och vanmakt – 20 år med kunskapskrav i den svenska skolan* (2014).

Dels hade jag djupintervjuat ett antal betygssättande lärare och funnit olika grader av medvetenhet om styrdokumentet samt en del kreativa sätt att bedöma och betygssätta elever. Dels avslöjade djupläsningen av de riksdagsmotioner som på olika sätt handlar om betyg i skolan åren 1990–2011, att ledamöterna hade en verklighetsfrämmande tro på vad det nya betygssystemet 1994 skulle kunna åstadkomma.

Undersökningen

Jag har nu tittat närmare på relationen mellan betygskriterier och det centrala innehållet i ämnet samhällskunskap. Eftersom det är mitt eget huvudämne, kan jag konstatera att ingen enda elev någonsin skulle klara en rättsäker bedömning i ämnet. Det går helt enkelt inte att läsa kursplanetexten med samma läsambition som när jurister läser lagtext. Därtill är den inte skriven!

Det första steget innebar djupläsning av det centrala innehållet som undervisningen ska behandla i årskurserna 7-9. Innehållet omfattar 20 punkter med sammanlagt 114 kunskapsaspekter. Benämningen kunskapsaspekt hänger ihop med att läraren rimligen ska behandla sådant i undervisningen som eleverna ska utveckla kunskaper om. Begreppet kunskapsaspekt kan enkelt redas ut med hjälp av följande exempel.

En av punkterna i det centrala innehållet lyder:

"Svenska välfärdsstrukturer och hur de fungerar, till exempel sjukvårdssystemet och arbetslöshetsförsäkringen".

Vid en analys urskiljs två kunskapsaspekter: 1) svenska välfärdsstrukturer, och 2) hur dessa fungerar. Det är om dessa aspekter som eleverna ska utveckla kunskaper. Med samma inriktning analyserades samtliga 20 punkter i det centrala innehållet.

Det andra steget innebar en djupläsning av betygskriterierna. Där fann jag 21 olika kompetenser som eleverna ska visa upp för att överhuvudtaget kunna betygssättas.

1. Kunskapsvisande om demokratiska värden
2. Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser
3. Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter
4. Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter
5. Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar
6. Kunskapsvisande om förhållanden i samhället
7. Kunskapsvisande om strukturer i samhället
8. Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer
9. Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer
10. Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället
11. Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället
12. Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället
13. Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället
14. Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället
15. Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället
16. Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället
17. Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället
18. Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället
19. Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället
20. Informationsgranskande som rör samhällsfrågor i olika källor med källkritiska argument
21. Åsiktgranskande som rör samhällsfrågor i olika källor med källkritiska argument

Resultat och slutsatser

Relationerna mellan betygskriterierna och det centrala innehållet innebär att varje elev ska visa upp *21 olika kriteriekompetenser* i relation till det centrala innehållets 20 punkter. Eftersom inte samtliga kriteriekompetenser kan relateras till var och en av punkterna i det centrala innehållet, visar undersökningens resultat att det är *339 olika kunskapssituationer* som måste till för att en elev ska kunna bedömas inför slutbetyget i årskurs 9.

Därutöver kommer att elevens kunskaper ska graderas i tre nivåer. Detta skulle kunna innebära *1017 möjliga bedömningsutfall*. Ett antal som ingen rimligen kan hantera vilket betyder att lärare tvingas hitta på kreativa förhållningssätt, medel och metoder för att överhuvudtaget kunna sätta betyg.

På följande 18 sidor presenteras undersökningens resultat mer i detalj.

Kunskapsaspekter och kriteriekompetenser i samhällskunskap

Det centrala innehållet består av 20 punkter med totalt 114 kunskapsaspekter, betygskriterierna av 21 kompetenser.

Centralt innehåll åk 7-9	Kunskaps- aspekter	Kriteriekompetenser (siffran refererar till kriterium i högerspalten)	Betygskriterier E/C/A
Individer och gemenskaper (sidan 1-2)			
Människors identiteter, ekonomiska resurser och möjligheter i samhället och hur dessa kan påverkas av bland annat socioekonomisk bakgrund, kön, ålder och etnicitet. Begreppen makt, rättvisa, jämlikhet och jämställdhet.	1. Identitetsbegrepp 2. Ekonomiska resurser och möjligheter 3. Hur socioekonomisk bakgrund påverkar 4. Hur kön påverkar 5. Hur ålder påverkar 6. Hur etnicitet påverkar 7. Begreppet makt 8. Begreppet rättvisa 9. Begreppet jämlikhet 10. Begreppet jämställdhet	Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3) Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3) Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4) Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4) Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)	3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. 4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. 5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället. 6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.
Svenska välfärdsstrukturer och hur de fungerar, till exempel sjukvårdssystemet och arbetslöshetsförsäkringen.	11. Svenska välfärdsstrukturer 12. Hur dessa fungerar	Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3) Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3) Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4) Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4) Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)	3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. 4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. 5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället. 6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
<p>Migration till, samt integration och segregation i Sverige i dag.</p>	<p>13. Immigration till Sverige 14. Integration i Sverige 15. Segregation i Sverige</p>	<p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3) Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3) Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4) Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4) Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. 4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. 5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället. 6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>

Samhällsresurser och fördelning (sidan 3-5)			
Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
<p>Hur hushållens, företagens, bankernas och det offentliga ekonomien hänger samman.</p> <p>Orsaker till förändringar i samhällsekonomin och vilka effekter de kan få.</p>	<p>16. Hushållens ekonomi</p> <p>17. Företagens ekonomi</p> <p>18. Det offentliga ekonomien</p> <p>19. Hur de hänger samman</p> <p>20. Orsaker till förändringar i samhällsekonomin</p> <p>21. Effekter av förändringar i samhällsekonomin</p>	<p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>
<p>Länders och regioners beroende av varandra i en globaliserad ekonomi. Skilda förutsättningar för olika länder och regioner.</p>	<p>22. Länders beroende av varandra i en global ekonomi.</p> <p>23. Regioners beroende av varandra i en global ekonomi.</p> <p>24. Skilda förutsättningar för länder</p> <p>25. Skilda förutsättningar för regioner</p>	<p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Orsaker till och konsekvenser av en ojämlik fördelning av inkomster och förmögenheter mellan människor i Sverige och i olika delar av världen.	<p>26. Orsaker till ojämlik inkomstfördelning i Sverige</p> <p>27. Orsaker till ojämlik förmögenhetsfördelning i Sverige</p> <p>28. Konsekvenser av ojämlik inkomstfördelning i Sverige</p> <p>29. Konsekvenser av ojämlik förmögenhetsfördelning i Sverige</p> <p>30. Orsaker till ojämlik inkomstfördelning i olika delar av världen</p> <p>31. Orsaker till ojämlik förmögenhetsfördelning i olika delar av världen</p> <p>32. Konsekvenser av ojämlik inkomstfördelning i olika delar av världen</p> <p>33. Konsekvenser av ojämlik förmögenhetsfördelning i olika delar av världen</p>	<p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel med avseende på lönebildning, arbetsmiljö och arbetsrätt.	<p>34. Arbetsmarknadens förändringar med avseende på lönebildning</p> <p>35. Arbetslivets förändringar med avseende på lönebildning</p> <p>36. Arbetsmarknadens villkor med avseende på lönebildning</p> <p>37. Arbetslivets villkor med avseende på lönebildning</p> <p>38. Arbetsmarknadens förändringar med avseende på arbetsmiljö</p> <p>39. Arbetslivets förändringar med avseende på arbetsmiljö</p> <p>40. Arbetsmarknadens villkor med avseende på arbetsmiljö</p> <p>41. Arbetslivets villkor med avseende på arbetsmiljö</p> <p>42. Arbetsmarknadens förändringar med avseende på arbetsrätt</p> <p>43. Arbetslivets förändringar med avseende på arbetsrätt</p> <p>44. Arbetsmarknadens villkor med avseende på arbetsrätt</p> <p>45. Arbetslivets villkor med avseende på arbetsrätt</p>	<p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>

Beslutsfattande och politiska idéer (sidan 6-10)			
Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Vad begreppen demokrati och diktatur, monarki och republik samt parlamentarism och presidentstyre innebär. Exempel på hur dessa olika stats- och styrelseskick kan fungera.	<p>46. Begreppet demokrati</p> <p>47. Begreppet diktatur</p> <p>48. Begreppet monarki</p> <p>49. Begreppet republik</p> <p>50. Begreppet parlamentarism</p> <p>51. Begreppet presidentstyre</p> <p>52. Exempel på hur dessa olika statskick kan fungera</p> <p>53. Exempel på hur dessa olika styrelseskick kan fungera</p>	<p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
<p>Politiska ideologier och skiljelinjer mellan politiska partier i Sverige.</p>	<p>54. Politiska ideologier</p> <p>55. Skiljelinjer mellan politiska partier i Sverige</p>	<p>Kunskapsvisande om demokratiska värden (1)</p> <p>Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1)</p> <p>Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2)</p> <p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter.</p> <p>2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar.</p> <p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Sveriges politiska system med Europeiska unionen, riksdag, regering, Sametinget, regioner och kommuner. Sveriges grundlagar.	56. Sveriges politiska system med Europeiska unionen 57. Sveriges riksdag 58. Sveriges regering 59. Sametinget 60. Sveriges regioner 61. Sveriges kommuner 62. Sveriges grundlagar	Kunskapsvisande om demokratiska värden (1) Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1) Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1) Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2) Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2) Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3) Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3) Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4) Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4) Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)	1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter. 2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar. 3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. 4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. 5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället. 6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Var olika beslut fattas och exempel på hur besluten påverkar individer, grupper och samhället i stort. Individens och grupper möjligheter att påverka den demokratiska processen.	<p>63. Var olika beslut fattas</p> <p>64. Exempel på hur besluten påverkar individer</p> <p>65. Exempel på hur besluten påverkar grupper</p> <p>66. Exempel på hur besluten påverkar samhället i stort</p> <p>67. Individens möjligheter att påverka den demokratiska processen</p> <p>68. Grupper möjligheter att påverka den demokratiska processen</p>	<p>Kunskapsvisande om demokratiska värden (1)</p> <p>Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1)</p> <p>Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2)</p> <p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter.</p> <p>2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar.</p> <p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
FN:s syfte, huvuduppgifter och verksamhet samt det nordiska samarbetets bakgrund och innehåll.	69. FN:s syfte 70. FN:s huvuduppgifter 71. FN:s verksamhet 72. Det nordiska samarbetets bakgrund 73. Det nordiska samarbetets innehåll	Kunskapsvisande om demokratiska värden (1) Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1) Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1) Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2) Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2) Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3) Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3) Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4) Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4) Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)	1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter. 2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar. 3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. 4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. 5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället. 6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.

Rättigheter och rättsskipning (sidan 11-14)			
Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Kränkningar av de mänskliga rättigheterna i olika delar av världen och internationellt arbete för att främja mänskliga rättigheter.	74. Kränkningar av de mänskliga rättigheterna i olika delar av världen 75. Internationellt arbete för att främja mänskliga rättigheter	Kunskapsvisande om demokratiska värden (1) Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1) Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1) Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2) Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2) Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3) Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3) Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4) Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4) Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)	1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter. 2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar. 3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. 4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. 5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället. 6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
<p>De nationella minoriteternas situation i Sverige samt den svenska minoritetspolitiken och dess framväxt. Samernas ställning som urfolk.</p>	<p>76. De nationella minoriteternas situation i Sverige 77. Den svenska minoritetspolitiken 78. Den svenska minoritetspolitikens framväxt 79. Samernas ställning som urfolk.</p>	<p>Kunskapsvisande om demokratiska värden (1) Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1) Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1) Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2) Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2) Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3) Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3) Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4) Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4) Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter. 2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar. 3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. 4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. 5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället. 6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Friheter, rättigheter och skyldigheter i demokratiska samhällen. Dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter, till exempel gränsen mellan yttrandefrihet och kränkningar i sociala medier.	<p>80. Friheter i demokratiska samhällen.</p> <p>81. Rättigheter i demokratiska samhällen</p> <p>82. Skyldigheter i demokratiska samhällen</p> <p>83. Dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter</p> <p>84. Dilemman som hänger samman med demokratiska skyldigheter</p>	<p>Kunskapsvisande om demokratiska värden (1)</p> <p>Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1)</p> <p>Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2)</p> <p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter.</p> <p>2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar.</p> <p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Rättssystemet i Sverige och principer för rättssäkerhet. Möjliga orsaker till och konsekvenser av olika typer av kriminalitet, till exempel korruption, våldsbrott, sexualbrott och hedersrelaterat våld och förtryck. Kriminalvårdens uppgifter.	85. Rättssystemet i Sverige 86. Principer för rättssäkerhet i Sverige 87. Möjliga orsaker till olika typer av kriminalitet 88. Möjliga konsekvenser av olika typer av kriminalitet 89. Kriminalvårdens uppgifter	Kunskapsvisande om demokratiska värden (1) Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1) Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1) Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2) Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2) Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3) Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3) Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4) Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4) Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5) Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6) Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)	1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter. 2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar. 3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. 4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. 5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället. 6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.

Information och kommunikation (sidan 15-16)			
Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Hur media produceras, distribueras och konsumeras samt vilka möjligheter och svårigheter det kan innebära för mediernas roll i ett demokratiskt samhälle.	<p>90. Hur media produceras</p> <p>91. Hur media distribueras</p> <p>92. Hur media konsumeras</p> <p>93. Vilka möjligheter det kan innebära för mediernas roll i ett demokratiskt samhälle</p> <p>94. Vilka svårigheter det kan innebära för mediernas roll i ett demokratiskt samhälle</p>	<p>Kunskapsvisande om demokratiska värden (1)</p> <p>Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1)</p> <p>Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2)</p> <p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p>	<p>1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter.</p> <p>2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar.</p> <p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p>

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs i media, till exempel utifrån kön och etnicitet, och hur detta kan påverka normbildning och värderingar.	<p>95. Nyhetsvärdering</p> <p>96. Hur nyhetsvärdering kan påverka människors bilder av omvärlden</p> <p>97. Hur individer framställs i media</p> <p>98. Hur grupper framställs i media</p> <p>99. Hur medias framställning av individer kan påverka normbildningen</p> <p>100. Hur medias framställning av individer kan påverka värderingar</p> <p>101. Hur medias framställning av grupper kan påverka normbildningen</p> <p>102. Hur medias framställning av grupper kan påverka värderingar</p>	<p>Kunskapsvisande om demokratiska värden (1)</p> <p>Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2)</p> <p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p> <p>Informationsgranskande som rör samhällsfrågor i olika källor med källkritiska argument (7)</p> <p>Åsiktsgranskande som rör samhällsfrågor i olika källor med källkritiska argument (7)</p>	<p>1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter.</p> <p>2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar.</p> <p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>7. Eleven granskar information och åsikter som rör samhällsfrågor i olika källor med enkla/relativt välgrundade/välgrundade källkritiska argument.</p>

Granskning av samhällsfrågor (sidan 17-18)			
Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Lokala, nationella och globala samhällsfrågor och olika perspektiv på dessa.	<p>103. Lokala samhällsfrågor</p> <p>104. Olika perspektiv på lokala samhällsfrågor</p> <p>105. Nationella samhällsfrågor</p> <p>106. Olika perspektiv på nationella samhällsfrågor</p> <p>107. Globala samhällsfrågor</p> <p>108. Olika perspektiv på globala samhällsfrågor</p>	<p>Kunskapsvisande om demokratiska värden (1)</p> <p>Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1)</p> <p>Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2)</p> <p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p> <p>Informationsgranskande som rör samhällsfrågor i olika källor med källkritiska argument (7)</p> <p>Åsiktgranskande som rör samhällsfrågor i olika källor med källkritiska argument (7)</p>	<p>1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter.</p> <p>2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar.</p> <p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>7. Eleven granskar information och åsikter som rör samhällsfrågor i olika källor med enkla/relativt välgrundade/välgrundade källkritiska argument.</p>

Centralt innehåll	Kunskapsaspekter	Kriteriekompetenser	Betygskriterier
Kritisk granskning av information, ståndpunkter och argument som rör samhällsfrågor i såväl digitala medier som i andra typer av källor.	<p>109. Kritisk granskning av information i digitala medier</p> <p>110. Kritisk granskning av ståndpunkter i digitala medier</p> <p>111. Kritisk granskning av argument i digitala medier</p> <p>112. Kritisk granskning av information i andra typer av källor</p> <p>113. Kritisk granskning av ståndpunkter i andra typer av källor</p> <p>114. Kritisk granskning av argument i andra typer av källor</p>	<p>Kunskapsvisande om demokratiska värden (1)</p> <p>Kunskapsvisande om demokratiska beslutsprocesser (1)</p> <p>Kunskapsvisande om mänskliga rättigheter (1)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter (2)</p> <p>Resonemangsförande om olika frågor med koppling till demokratins utmaningar (2)</p> <p>Kunskapsvisande om förhållanden i samhället (3)</p> <p>Kunskapsvisande om strukturer i samhället (3)</p> <p>Sambandsbeskrivande inom olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Sambandsbeskrivande mellan olika samhällsstrukturer (4)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur individer kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverka strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av förhållanden i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om hur grupper kan påverkas av strukturer i samhället (5)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden i samhället (6)</p> <p>Resonemangsförande om samhällsfrågor utifrån kunskaper om strukturer i samhället (6)</p> <p>Informationsgranskande som rör samhällsfrågor i olika källor med källkritiska argument (7)</p> <p>Åsichtsgranskande som rör samhällsfrågor i olika källor med källkritiska argument (7)</p>	<p>1. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter.</p> <p>2. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar.</p> <p>3. Eleven visar grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>4. Eleven beskriver enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom och mellan olika samhällsstrukturer.</p> <p>5. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>6. Eleven för enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället.</p> <p>7. Eleven granskar information och åsikter som rör samhällsfrågor i olika källor med enkla/relativt välgrundade/välgrundade källkritiska argument.</p>